

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา โดยกำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยาระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกัน เพศของนักเรียน และสภาพครอบครัวของนักเรียน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา ประชากร ได้แก่ ครูแนะแนว ผู้ช่วยครูแนะแนว และครูประจำชั้นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา 10 โรงเรียน ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ปีการศึกษา 2551 จำนวน 101 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มกลุ่มประชากร โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือมากที่สุด มาก น้อยและน้อยที่สุด สอบถามปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 7 ด้าน และผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows เพื่อหาคำตอบในการศึกษาและเพื่อทดสอบทางสมมติฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) และวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง (Two-way ANOVA) ทำการแปลผล และนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายความเรียง นำผลการวิเคราะห์มาหาแนวทางแก้ไข

#### สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา โดยรวมและเกือบทุกรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นปัญหาด้านการส่งต่อหน่วยงานภายนอกสำหรับนักเรียนที่ขาดการแก้ไข อยู่ในระดับมากที่สุด และปัญหาการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง อยู่ในระดับน้อย ซึ่งปัญหาแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.2 ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัญหาข้อจำกัดของสภาพโรงเรียนในการเฝ้าระวังและป้องกันนักเรียนกลุ่ม

เสี่ยง และปัญหาการขาดมาตรการการเอาใจริงเอ้างกับระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ด้านการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ด้านการบริการให้คำปรึกษานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายชื่อมีระดับปัญหาแตกต่างกัน โดยระดับปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้คำปรึกษา ระดับปัญหามาก ได้แก่ ปัญหานักเรียนไม่ค่อยกล้ามาปรึกษาครู และปัญหาการสร้างและพัฒนาความร่วมมือของผู้ปกครองในการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหานักเรียน ระดับปัญหาน้อย ได้แก่ ปัญหาความพร้อมในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ปัญหาการรู้และเข้าใจหลักจิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ตลอดจนทักษะที่จำเป็นในการให้คำปรึกษา และปัญหาการเก็บรักษาเป็นความลับข้อมูลของนักเรียนในการให้คำปรึกษา

1.5 ด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนรายชื่อมีระดับปัญหาแตกต่างกัน โดยระดับปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาสิ่งชั่วร้ายรอบๆ โรงเรียนเป็นอุปสรรคในการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง ระดับปัญหามาก ได้แก่ ปัญหาการสร้างและพัฒนาความร่วมมือของผู้ปกครองในการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง ปัญหาการส่งเสริมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในด้านความสามารถทางการเรียน และปัญหาการให้การสนับสนุนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาด้านความสามารถอื่น

1.6 ด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายชื่อมีระดับปัญหาแตกต่างกัน โดยระดับปัญหามากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการส่งเสริมนักเรียนที่มีปัญหาในด้านความสามารถทางการเรียน ปัญหาการแก้ปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาการแก้ปัญหานักเรียนที่มีปัญหาด้านครอบครัว ระดับปัญหามาก ได้แก่ ปัญหาการให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีปัญหาด้านความสามารถอื่น ปัญหาการให้การส่งเสริมนักเรียนที่มีสุขภาพทางจิต ปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการคุ้มครองนักเรียน และปัญหาการนำผลการประเมินการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหานักเรียน มาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานประจำปี

1.7 ด้านการส่งต่อหน่วยงานภายนอกสำหรับนักเรียนที่ขาดการแก้ไข โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก



กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สภาพครอบครัวนักเรียนมีปัญหาด้านการ  
แก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนกับสภาพครอบครัวนักเรียนที่มีผลต่อ  
ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหา มี  
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพศของนักเรียนมีปัญหาด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหา  
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สภาพครอบครัวนักเรียนมีปัญหาด้านการ  
แก้ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.7 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนกับสภาพครอบครัวนักเรียนที่มีผลต่อ  
ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อหน่วยงานภายนอกสำหรับ  
นักเรียนที่ขาดต่อการแก้ไข มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพศของนักเรียนมีปัญหาด้านการส่งต่อ  
หน่วยงานภายนอกสำหรับนักเรียนที่ขาดต่อการแก้ไขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ  
.05 และ สภาพครอบครัวนักเรียนมีปัญหาด้านการส่งต่อหน่วยงานภายนอกสำหรับนักเรียนที่  
ขาดต่อการแก้ไขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน  
โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา โดยรวมและเกือบทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย  
ของ บุญมา นาคะวะรังค์ (2549, หน้า 96-97) ได้ศึกษากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ  
นักเรียนที่เป็นปัญหาสังคมของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน ในเขตชายฝั่ง  
ตะวันออกตามการรับรู้ของครูรับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ที่ระดับมาก  
มีค่าเฉลี่ย 3.65 ทั้งนี้เนื่องมาจากงานของครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวขาดการดูแลเอาใจใส่จาก  
หน่วยงานที่เหนือกว่าระดับโรงเรียน ทำให้ขาดการพัฒนา ครูที่ปรึกษามีภาระงานสอนและงาน  
พิเศษมาก ไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับสภาพสังคม และเศรษฐกิจ  
เปลี่ยนแปลงไป ครูต้องดิ้นรน เพื่อการดำรงชีพมากขึ้น จึงทำให้ไม่มีเวลาเหลือพอที่จะอุทิศให้ลูก  
ศิษย์มากเท่าที่ควร เมื่อพิจารณารายด้าน ได้ผลดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อ  
อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก  
ผู้บริหารและครูที่ปรึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแล  
ช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาและ  
รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล ต้องมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การนำ

ข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ หลังจากนั้นก็ต้องนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อนำผลไปช่วยเหลือนักเรียนต่อไป (กรมสุขภาพจิต, 2544) ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวต้องรู้จักพื้นฐานครอบครัวของนักเรียนแต่ละคน ต้องมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการสำรวจนักเรียน และต้องรู้จักคัดกรองนักเรียน การคัดกรองนักเรียนต้องมีเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน และครูจะต้องมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อการคัดกรองนักเรียนให้มากขึ้น

1.2 ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัญหาข้อจำกัดของสภาพโรงเรียนในการเฝ้าระวังและป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และปัญหาการขาดมาตรการการเอาใจใส่กับระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสภาพของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยาอยู่ในเขตการท่องเที่ยว ซึ่งมีนักท่องเที่ยวจากต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และมีสถานบันเทิง ผับ บาร์ ที่เปิดตามริมถนนอย่างเปิดเผย ไม่มีติดขัด จึงทำให้มีปัญหาการเฝ้าระวังและป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมาก อีกทั้งผู้บริหาร และครู ใน โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยายังขาดมาตรการการเอาใจใส่กับระเบียบ กฎเกณฑ์ของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาระงานด้านอื่นๆ ของผู้บริหารและครู มีมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบลีย์ ไพรหง (2533, หน้า 71) ที่ได้ศึกษาภาพลักษณ์ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีภาระงานมาก มีเวลาในการเอาใจใส่นักเรียนน้อยลง

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องจัดอบรมให้ความรู้กับครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวให้มีความรู้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และควรส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้มากขึ้น การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนนั้นเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง (กรมสุขภาพจิต, 2544) การจัดกิจกรรมที่นักเรียนไม่ได้สนใจ ไม่ชอบ นักเรียนอาจไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธนา เรืองไพศาล (2547, หน้า 52) ที่ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่าปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ที่พบปัญหามากคือ การส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม

1.4 ด้านการบริการให้คำปรึกษานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อมีระดับปัญหาแตกต่างกัน โดยระดับปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้คำปรึกษา ระดับปัญหามาก ได้แก่ ปัญหาการเรียนไม่ค่อยกล้ามาปรึกษาครู และปัญหาการสร้างและพัฒนาความร่วมมือของผู้ปกครองในการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหานักเรียน ระดับปัญหาน้อย ได้แก่ ปัญหาความพร้อมในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ปัญหาการรู้และเข้าใจหลักจิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ตลอดจนทักษะที่จำเป็นในการให้คำปรึกษา และปัญหาการเก็บรักษาเป็นความลับข้อมูลของนักเรียนในการให้คำปรึกษา ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยาให้ความสำคัญกับเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย ทั้งที่งบประมาณจากเมืองพัทยายังมีมากพอ แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจะต้องมีห้องสำหรับให้บริการคำปรึกษาสำหรับนักเรียน และจะต้องเก็บข้อมูลความลับของนักเรียน สอดคล้องกับ กษมา วรวรรณ ณ อุทธยา (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้าคำนำ) กล่าวว่า เยาวชนเป็นเด็กวัยรุ่นที่ต้องการความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ต้องการคำแนะนำปรึกษาอย่างมีเทคนิควิธี บางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาที่ผ่านมาในชีวิตอย่างเร่งด่วน ต้องการความรัก ความเข้าใจจากผู้ใหญ่ โดยมีพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดของสถาบันครอบครัวในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีครูทุกคน โดยเฉพาะครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ซึ่งตามหลักการแล้วจะเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวแทนพ่อแม่ผู้ปกครองเมื่อเด็กๆ อยู่ที่โรงเรียน

1.5 ด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนรายข้อมีระดับปัญหาแตกต่างกัน โดยระดับปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาสิ่งยั่วยุรอบๆ โรงเรียนเป็นอุปสรรคในการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง ระดับปัญหามาก ได้แก่ ปัญหาการสร้างและพัฒนาความร่วมมือของผู้ปกครองในการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง ปัญหาการส่งเสริมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในด้านความสามารถทางการเรียน และปัญหาการให้การสนับสนุนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาด้านความสามารถอื่น ทั้งนี้ทั้งนั้นเนื่องจากสภาพแวดล้อมของเมืองพัทยามีสถานบันเทิง ผับ บาร์ จึงทำให้เป็นสิ่งยั่วยุ ให้นักเรียนมีความเสี่ยงในการเกิดปัญหามากขึ้น ในการสร้างและพัฒนาความร่วมมือจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ในเมืองพัทยายอพยพเข้ามาทำงานรับจ้าง งานบริษัท หรืองานอื่นๆ จึงเป็นสาเหตุให้ไม่ค่อยมีเวลาในการมาร่วมพัฒนานักเรียนเท่าที่ควร โรงเรียนควรที่จะหามาตรการป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหา ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมลักษณ์ พรหมมีเนตรและฉันทนา จันทร์บรรจง (2546, หน้า 54) พบว่า ครูที่ปรึกษาควรมีบทบาทในการช่วยเหลือ

และประสานงานกับครูอาจารย์อื่นๆ ในการแก้ปัญหานักเรียน รวมทั้งประสานผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียนด้วย

1.6 ด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อมีระดับปัญหาแตกต่างกัน โดยระดับปัญหามากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการส่งเสริมนักเรียนที่มีปัญหาในด้านความสามารถทางการเรียน ปัญหาการแก้ปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาการแก้ปัญหานักเรียนที่มีปัญหาด้านครอบครัว ระดับปัญหามาก ได้แก่ ปัญหาการให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีปัญหาด้านความสามารถอื่น ปัญหาการให้การส่งเสริมนักเรียนที่มีสุขภาพทางจิต ปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการคุ้มครองนักเรียน และปัญหาการนำผลการประเมินการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหานักเรียน มาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานประจำปี ทั้งนี้เนื่องจากการมองสภาพปัญหาของนักเรียนส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นความสามารถทางการเรียน ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการดูแลเอาใจใส่ในการส่งเสริมพัฒนาความสามารถทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนจะต้องมีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานักเรียนในด้านต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชารี มณีสรี (2542, หน้า 163) กล่าวว่า ผู้นำมีบทบาทสำคัญมากในระบบหมู่พวก จะต้องเข้าใจแจ่มแจ้งในจุดมุ่งหมาย ให้ครูทุกคนมีโอกาสร่วมความสนใจของหมู่คณะ ในการแก้ปัญหาร่วมกัน กระตุ้นให้มีการอภิปรายนำกลุ่มให้มีการวิจัยตัดสินใจร่วมกัน

1.7 ด้านการส่งต่อหน่วยงานภายนอกสำหรับนักเรียนที่ขาดต่อการแก้ไข โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยาส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนต้องพร้อมรับความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาและบุคลากรอื่น ครูที่ปรึกษาควรพยายามแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ ทั้งนี้ทั้งนั้นอาจเนื่องจากครูที่ปรึกษายังขาดทักษะและเทคนิคในการให้คำปรึกษา ครูที่ปรึกษาควรจะประสานขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหามาจากครูแนะแนว ก่อนที่จะส่งต่อภายในหรือส่งต่อภายนอกต่อไป สอดคล้องกับ ยุทธนา เรืองไพศาล (2547, หน้า 50) ที่ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ได้เสนอแนะแนวทาง คือ ครูที่ปรึกษาควรประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนต่อ และประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การส่งต่อนั้นต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนกับสภาพครอบครัวของนักเรียนไม่มีอิทธิพลร่วมต่อปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม และไม่มีอิทธิพลร่วมในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ทั้งนี้ทั้งนั้นอาจเป็นเพราะเพศของนักเรียนกับสภาพครอบครัวของนักเรียน ไม่ได้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเท่าที่ควร ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนกับสภาพครอบครัวของนักเรียนในด้านการบริการให้คำปรึกษานักเรียน ด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหา และด้านการส่งต่อหน่วยงานภายนอกสำหรับนักเรียนที่ขาดต่อการแก้ไข มีอิทธิพลร่วมกันต่อปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับเพศของนักเรียนมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน และ สภาพครอบครัวของนักเรียนมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากเพศเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเผชิญปัญหา ในการปรับตัวของวัยรุ่น เพราะเป็นตัวกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคคล ในการดำเนินชีวิตในสังคม และในครอบครัว มารดามักจะมีความห่วงใยในตัวบุตรสาวมากกว่าบุตรชาย (ประยูรศรี มณีศรี, 2532) สังคมส่วนใหญ่มักให้ค่านิยมที่ดีต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมักได้รับมอบหมายตำแหน่งที่มีอำนาจในสังคม ในขณะที่เพศหญิงได้รับบทบาทที่อ่อนด้อย (บุษลดา โรจนประภาพรรณ, 2541) แต่การศึกษาของวิญญู ใสโหม (2545) ที่ศึกษาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนเพศหญิงมีทักษะชีวิตดีกว่าเพศชาย สอดคล้องกับกาญจนา สุขผล (2547) ที่ศึกษาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี พบว่านักเรียนเพศหญิงมีทักษะชีวิตดีกว่าเพศชาย ดังนั้น เพศของนักเรียนจึงมีสภาพปัญหาแตกต่างกัน และสภาพครอบครัวของนักเรียนมีความแตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น

เมื่อมองจากกราฟปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนกับสภาพครอบครัวของนักเรียน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับปัญหา ในภาพรวม ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ในด้านการเฝ้าระวังและป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และในด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน จะพบว่า ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์จะมีปัญหามากกว่าครอบครัวที่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนเพศชายหรือเพศหญิงก็ตาม และจะพบว่า เพศชายจะมีปัญหาสูงกว่าเพศหญิง ส่วนในด้านการบริการให้คำปรึกษานักเรียน สภาพครอบครัวที่สมบูรณ์จะมีปัญหามากกว่าสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ในนักเรียนเพศชาย ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์จะมีปัญหามากกว่าครอบครัวที่สมบูรณ์ในเพศหญิง และพบว่า เพศหญิงจะมีปัญหามากกว่าเพศชายในด้านการบริการ ให้คำปรึกษา สำหรับด้าน



การแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง และด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหา จะพบว่า ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์จะมีปัญหามากกว่าครอบครัวที่สมบูรณ์ในนักเรียนเพศชาย และจะไม่แตกต่างกัน สำหรับครอบครัวที่สมบูรณ์กับไม่สมบูรณ์ในนักเรียนหญิง สำหรับในด้านการส่งต่อหน่วยงานภายนอกสำหรับนักเรียนที่ยากต่อการแก้ไข จะพบว่า ครอบครัวที่สมบูรณ์กับครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ไม่ได้มีความแตกต่างกันสำหรับนักเรียนชาย ส่วนในนักเรียนหญิงครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์จะมีปัญหามากกว่านักเรียนครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา ทองภักดี (2539, หน้าบทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่ออำนาจภายในตน และความคิดเกี่ยวกับตนของเด็กในเมืองและชนบทของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า เพศกับสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน จะส่งผลกระทบต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียน ในด้านการเรียนการสอนต่อกัน

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในการแก้ไขปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

ควรจัดสภาพโรงเรียนให้มีรั้วกำแพงกัน และควบคุม กำกับดูแลนักเรียนให้ดี ให้ห่างไกลจากสภาพสังคมที่ไม่ดี หรืออบรมให้ความรู้กับนักเรียนสม่ำเสมอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลสถานบันเทิงต่างๆ จัดระเบียบสถานบันเทิงต่างๆ ให้มีจิตคิด เพื่อไม่ให้นักเรียนได้มองเห็นสภาพที่ไม่ดีของเมืองพัทยา และโรงเรียนควรออกกระเป๋ย กฎเกณฑ์ให้ชัดเจน มีการประชุมชี้แจง ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมอย่างชัดเจน ควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนให้ผู้ปกครองได้เข้ามาพูดคุยปรึกษาหารือกับคุณครูประจำชั้นเพื่อทราบข้อมูลของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรจัดทำห้องแนะแนวเพื่อบริการสำหรับให้คำปรึกษา ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญในการจัดสถานที่ห้องบริการให้คำปรึกษานักเรียน โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งชั่วทั้งหลาย เนื่องจากสภาพแวดล้อมของเมืองพัทยายากต่อการแก้ไข ดังนั้น โรงเรียนต้องสร้างระบบป้องกันเป็นข้อดี ให้ความช่วยเหลือนักเรียนสม่ำเสมอเมื่อเจอปัญหา และควรให้ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างเป็นระบบ ครูที่ปรึกษาควรแสวงหาวิธีการร่วมมือจากนักเรียนในการแก้ปัญหานักเรียน และ โรงเรียนควรมีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นการปฏิบัติ ครูที่ปรึกษาควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และควรพยายามแก้ไขปัญหาก่อนที่จะส่งต่อ และจะต้องจูงใจให้นักเรียนยินดีต่อการส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ บุญสมพงษ์ ( 2550, หน้า 78-79) ที่ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหายาโดยสรุปดังนี้ คือ ครูที่ปรึกษาควรเสียสละเวลาเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างจริงจัง

ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการจัดงบประมาณสนับสนุน และโรงเรียนต้องมีการประชุม ติดตามประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการช่วยเหลือนักเรียน

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา ควรมีการจัดอบรม การประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมทางวิชาการในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครูสังกัดเมืองพัทยามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา ควรสนับสนุนให้โรงเรียนสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง เป็นระบบ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน
3. ผู้บริหาร และครู ควรพัฒนาการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบมากขึ้น ออกกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างชัดเจน สามารถปฏิบัติได้
4. สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา ควรสร้างเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น สร้างหน่วยพิเศษที่ดูแลนักเรียน โดยเฉพาะ สำหรับนักเรียนที่ยากต่อการแก้ไข
5. สถานศึกษาในสังกัดเมืองพัทยา ควรสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนให้มากขึ้น เช่น จัดประชุมผู้ปกครองบ่อยๆ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในด้านต่างๆ ของบุตรหลานในห้องเรียน
6. สถานศึกษาในสังกัดเมืองพัทยา ควรเตรียมห้องหรือสถานที่ในการให้บริการคำปรึกษา สำหรับนักเรียน และควรเป็นห้องที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นความลับของนักเรียนได้
7. สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา ควรจัดให้สถานศึกษาในสังกัดเมืองพัทยา ร่วมมือกันระดมสมอง เช่น อาจเชิญคุณครูประจำชั้น คุณครูแนะแนว ในแต่ละโรงเรียน มาร่วมกันเสวนาถึงสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน และนักเรียนที่มีปัญหาครอบครัว แล้วนำผลจากการระดมสมองมาเป็นกลยุทธ์ในการปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหานักเรียนของแต่ละโรงเรียน
8. โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียนที่ยากต่อการแก้ไข ด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหา ด้านการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง และด้านการบริการให้คำปรึกษานักเรียน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเพศกับสภาพครอบครัวของนักเรียน

### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เกิดแนวคิดในการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ

1. ควรมีการศึกษาปัญหาการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา เพื่อทราบปัญหาการจัดทำข้อมูลนักเรียน และนำมาช่วยเหลือนักเรียนต่อไป
2. ควรมีการศึกษาการเยี่ยมบ้านนักเรียน และพัฒนาวิธีประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา เพื่อทราบปัญหาการเยี่ยมบ้าน และนำมาปรับปรุงต่อไป
3. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษา เพื่อร่วมกันหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป
4. ควรมีการศึกษาปัญหาข้อจำกัดของสภาพโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาวิธีการเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อหาแนวทางแก้ไข
5. ควรมีการศึกษาการพัฒนาระบบการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานภายนอกสำหรับนักเรียนที่ขาดต่อการแก้ไข เพื่อพัฒนาระบบการส่งต่อนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น